

Bir Öğretmenin Alternatif Eğitim Arayışı

Miraz Ruspi*

Merhaba,

Ben Van'ın/Muradiye ilçesinin dağ köyünde öğretmenlik yapmaya çalışmaktayım. Çalışmaktayım diyorum. Üç yıldır öğretmenlik mesleğinden ücret almıyorum sadece. Biliyorum; özgür eğitime inanmış anarşist bir öğretmen hiç bir şey öğretmez sınıfa tıkmış akli hayallerinde olan çocuklara. Bu şekilde öğretilmez diyorum. 'Evet; ama nasıl,' sorusu çıkıyor ortaya. Sizlere, cevap arayanlarla yoldaş olmak adına eğitim denilen kokuşmuş öğretim yöntemlerine çözümler üretmek istiyorum.

Van'da öğretmenlik yapmak şehirde öğretmenlik yapmaktan çok daha zor. Nisan ayından ekim ayına kadar çobanlık yapan öğrencilerimiz sınıfa tıkmayı hapse atılmakla bir tutuyorlar baş eğmiyorlar, okuldan kaçıyorlar ve sanki durmadan böyle eğitim olmaz diyorlar. Dil diğer büyük sorunumuz. Çocuklar Türkçeyi ya beş altı yaşında ya da okulda öğreniyorlar. Dili sonradan öğrendikleri için söylediklerimizi ancak zihinlerinde çeviri yaptıktan sonra anlatıyorlar veya çoğu zaman anladıklarını sanıyorlar. Kolaylıkla anlatılacak kavramları sıklıkla saatlerce uğraşmamıza rağmen anlatamıyoruz. Çoğu zaman bizi ilgiyle dinleyen öğrencilerin sorularımıza cevap veremediklerini çünkü sözlerimizden pek bir şey anlamadıklarını görüyoruz. Tüm bu dil sorunu birilerine zorla dillerini unutturma ayıbının yanı sıra var olan eğitim düzeninde başarısızlığının da neden oluyor. Hakkari en başarısız il oluyor bir anda. Hakkari çocuk İstanbullu gibi anlamıyor tabii.

Bize A. S. Neil gibi cesaretli insanlar ve yeni eğitim yöntemleri gerekli. Tabi bu sistemde nasıl sorusu geliyor akıllara...

.....

Bir tüy kadar hafiflemek. Hiçbir yere ait olmayan rüzgar kadar  zg r olmak ister misiniz? O zaman vazgeçin. Ahmet Arif'in kafiyelerindeki tek diŐi kalmıŐ canavar her çabamıza karŐılık bir sıfat takar adımızın ardına ve de sıfatlarımızla orantılı çoklukta yeni mülkler verir ellerimize.

M lkler ve sıfatlar: Korkularımız ve zincirlerimiz, farkına varıp iŐselleŐtirmedięim bu eŐitlemeyi yedi yaŐındaki bir öğrencim sayesinde anladım...

Okulda her  ğretmen gibi bir statükocu, kural koyucu yani y neticiyim. Öğrenciye öğretmem gereken yükümlülüklerin ağırlığını onların o küçücük omuzlarına dayıyorum. Öğrencilerim, yumuŐacık bakan, saf yürekli çocuklarım.

Öğrencilerim;  niversitede ki, kendisi için okumayı bırakmıŐ dar ideolojilerin içinde kalıplaŐmıŐ onlarca  ğretim üyesinden çok daha öğretici, k c k  ğretmenlerim. Vazgeçmenin; hafiflettiğini, özgürleŐtirdiđini ve de güçlendirdiğini o kısa boylu dev öğrencilerimden birinin; Nermin'in sayesinde anladım. Oyun oynamayı seviyordu Nermin, her çocuğun hakkı olan Őeyi istiyordu: Çocuk olmayı.

Oysa müfredat belli, yapılması gerekende... Ben Kural koyucuların, kurallarını sorgulamaya hakkı olmayan, kural uygulayıcısı bir  ğretmen ya da   ğ r e t m e y e n Nermin'e öfkeli gözlerle bakıyorum. Nermin korksun, sinsin, robotlaŐsın isteklerinin değil müfredatın gereklerini yerine getirsin istiyorum: "Nermin okulun kapanmasına iki ay kaldı. Okumayı s kmezsen seni anasınıfına göndereceğim. ArkadaŐların ikinci sınıfa geçecek sense anasınıfına döneceksin" Sesimde alaycılık var, öfke var, nefret var. Sesim korku yayıyor k c c k kalplere.

Sözlerim çoğu kiŐiye göre önemsiz kurallı bir cümle. Ne de olsa alıŐıldık kelimelerden oluyor kurduğum tümce:

'Bu işi yapmasan seni kovarım buradan diyen, iŐveren.

Őu gereklilikleri yerine getirmezsen zinhar kafir olursun diyen külahlı bir hoca.

Sözlerime uymazsan adam olamazsın diyen baba.

DüŐman ülkelere nefret beslemezsen vatan haini olursun diyen paŐa...'

Bu sözler havaya sinmiŐ kaldırımlara yapıŐmıŐ, korkunun korkusu olmuŐ, iimizi delen kurŐun. Bize uymazsan hapse girer, cehennemde yanarsın. Evinden, kanependen, otomatik çamaŐır makinenden, arabandan, bilumum **sıfatlarından** olurrrrrrrsun.

Nermin kısa boylu, saçları sarı ipek gibi, denizden de gökyüzünden de daha mavi gözleri var. Gözlerini dikey bana nefretle, öfkeyle ya da korkuyla bakmıyor. Sadece bakıyor. IŐte o çocuksu saflığıyla tam da bir çocuk gibi bakıyor. Onu güçlendiren, ne güçlendirmesi devleŐtiren; sıfatlarının altında ezilenlerin bir temsilcisi ben gibilerini  ldiren bakıŐı yayılıyor sınıfa, sınıf aydınlanıyor:

" Tamam, anaokuluna gönderin beni  retmenim."

Basit kuralsız bir cümle, üzerinde düŐünüldüđünde  leme tokat atan bir tümce. Yani Ben okumayı öğrenmek istemiyorum,  ğretemeyenim. Evet, okumayı öğrenmek gerekli ve yararlı olabilir. Ama Őu an buna hazır değilim. Ne zaman öğrenmem gerektiğine gelince bunun kararını, ben veririm. Beni, bana verdiğin birinci sınıf sıfatını geri almakla tehdit edemezsin. Ç n k  bu sıfatı  nemsemiyorum.

Bize kendinizce yüklediğiniz, bir taçmış gibi törenlerle elimize tıktırdığınız sıfatları, hayat boyu, iki tarafı da kesen Çerkez işi bir kılıca dönüştürüp kafamızın üzerinde sallayacağınızı, biliyorum. Biz tacın elimizden alınmasından, o kılıcın omuzlarımızı başsız bırakmasından korkup her dediğinizi yapacağız. Korkunun korkularıyla titreyecek ve en sonunu da sizler gibi robotlaşmış anlamsızlaşacak, ruhsuzlaşmış yok olacağız. Ben sizin gibi olmayı yani bu blöfünüzden korkmayı reddediyorum. Böylece üzerimdeki yaptırım gücünüzden de ediyorum sizi. Büyük Diogenes'in fiçisinde var olmayı, muazzam maskeli balonuzda durmadan dans eden fır döndü dünyanızda yaşamaya tercih ediyorum. Bu tercihimin sonucunda aç kalıp ve üşümeyi göze almam gerektiğini biliyorum. Aç kalmak ve üşümek inanın ömrüm boyunca hamallığımı yapacağım kurallarınızın ağırlığından inanın daha kolay baş edeceğim şeyler.

Sözler kulağımdan girer girmez beynimin zembereği dağılıyor, dağıldıkça üreyip çoğalıyor. Susturmak gelmiyor, çocuksu gözlerin can suyuyla canlanan, büyüyen, haykıran içimin sesini. Öfke, korku en sonunda bir sevgi seli titrek sıtma nöbetlerine dönüşüyor. Zil çalıyor. Koşuşan öğrenciler. Sınıfta yalnız ben, yalnızca benle kalıyor. Yükselen farkındalığım zamanı yutuyor. Yutan zamanın içinde ilerlerken, vazgeçmenin inanılmaz hafifliğiyle doldurmaya çabalıyorum yelkenlerimi...

Kısa süre sonra askere gidiyorum. Yaşadığım çok ama çok kısa askerlik süresince uygulamaya başlıyorum Nermin den öğrendiklerimi. Gün içinde alınan ve her biri bir saat süren içtimalara yemek içtimaları ekleniyor. Subay bağılıyor, düzgün sıraya girmezseniz yemeğe geç alırım sizi. Yemeğe gitmekten vazgeçiyorum. Yirmi gün boyunca sadece kahvaltı etmek yetiyor bana. Vazgeçmek, gerçekten çok hafifletiyor. On kilo veriyorum. Artık şişman değilim. Tepitlerim yemeklerini yemek için güneşin altında sıra beklerken ben tatlı rüyalar görüyorum. Kahvaltının enerjisi gün boyu yetiyor hatta çok bile geliyor. Ve kantin sırasına girmekten vazgeçmek, bir saat erken yatmaktan vazgeçmek, sorumluluk almaktan vazgeçmek... Vazgeçmek askerliği kolaylaştırıyor ve de keyiflendiriyor. Öğretmenliğe de bir başka başlıyorum. Okul müdürü soruşturmalardan korkmaktan vazgeçtiğimi görünce şaşırıyor. Kanunlardan aldığı gülünesi gücüyle birkaç korkutmaya çalışıyor. Vazgeçmenin enerjisiyle boğuşamıyor. Boş vermişliğin içinde debelenirken benden vazgeçiyor. Ailelerimiz eşimle benim televizyon, yatak ya da kanepeden almaktan vazgeçtiğimizi öğrenince kızıyorlar. Eşyaların yaşamda ne kadar önemli yere sahip olduğunu anlatmak için bin dereden su getiriyorlar. Vazgeçmenin umursamazlığı canlarını sıkıyor ne haliniz varsa görün deyip gidiyorlar. Eşya almaktan vazgeçmek, et yemekten vazgeçmek. Vazgeçmek sayesinde maaşımın değeri bir anda iki üç katına çıkıyor. Paramız bize yetiyor. O halde benim ek derslere girmeme gerek yok, eşimin çalışmasına gerek yok. Vazgeçmek zaman kazandırıyor. Eşimle, kitaplarla, müzikle, edebiyatla daha çok zaman geçiriyorum. Vazgeçmek artık bir kahkaha odalarımızda yankılanan, vazgeçmek büyük sihir... Kendimi hiç olmadığım kadar güçlü hissediyorum. Sanki o ergenlik sivilcelerinin yüzümde belirdiği gündeyim. Yeni yeni tüyleniyor yüzüm. Utangaçlığım, saflığım ve umutlarım evet tekrar umutlarımın içinde yüzmekteyim. Cesaret damarlarımda akıyor. Eşyaya, yiyeceğe çok fazla ihtiyacın olmayınca kuralların yükü iniyor omuzlarımdan. İstifa edebilirim. Yeniden başlayabilirim. Hayatımı bu kez kendim kurgulayıp en başından yaşayabilirim...

* İletişim: mirazruspi@gmail.com